

וקראת לשבת עיונג

עיון טוין בפאך באקדפ ובסולת פלאו

גליון מס' 591

אחרי מות קדושים

י"ב באייר התשפ"א

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ יצחק בן שרה ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

בעל רוח הקודש

שח משב"ק של מרן ר' צבי חקק הי"ו: הרב לא הסכים שיספרו את המופתים שעשה. כאשר מישהו העלה על הכתב את מופתיו הרבים, מרן נזף בו, וציווה לגנוז את הספר ושלא להדפיסו. אבל האמת שמרן היה בעל מופת גדול. לדוגמא, כשהיינו בחורים צעירים בישיבה, היה בחור בשם דוד כהן ז"ל. שבוע לפני החתונה, בנסיעתו לקברי הצדיקים שבצפת אירעה תאונה, הוא עף מהחלון והיה במצב קשה. הרבנים הגאונים ראשי ישיבת פורת יוסף עשו עבורו תפילות מיוחדות הכוללות הקפות מסביב למיטתו, וכולם היו בטוחים שבעוד יום-יומיים יקום מחוליו. והנה, באותו הזמן מרן בא לישיבה, לשאת דרשה באזכרה של הרב עזרא שרם. אחרי הדרשה, אמרתי לרב: "הרב יברך את פלוני". הרב חשב מעט ואמר: "אין מה לברך אותו, הוא כבר סיים את התיקון שלו בעולם". ואכן אחרי שעה שעתיים הבחור הלך לעולמו... היינו מגישים למרן זצ"ל רשימת שמות לברכה, אך הוא היה מתעלם משמות מסוימים, ולאחר מכן הוברר, שחולים אלו כבר לא היו בין החיים באותה השעה.

ועוד סיפר: פעם אחת בעוונותי הרבים, הגשתי למרן זצ"ל בטעות בבוקר לפני התפילה תפילין של רבינו תם במקום רש"י, [תפילין שבשיטת רש"י מניחים לפני התפילה עם ברכה, ובגמור התפילה חולצים תפילין אלו, ומניחים תפילין שבשיטת רבינו תם, וללא ברכה]. באמצע התפילה הרגשתי בטעותי, וסיפרתי לרב על הטעות, מרן מיד חלץ את התפילין של רבינו תם, והניח את תפילין של רש"י בברכה. למרות שמרן מאד הצטער שבירך בטעות ברכה לבטלה, [ברכה על תפילין של רבינו תם], אבל הוא לא רצה לביישני בפני הציבור, ואמר לי: "כיוון שישנה מחלוקת לגבי התפילין, אז לא נורא שפעם אחת בחיים ברכתי על תפילין רבינו תם". כל זה הוא אמר רק כדי להרגיעני, אך כל אותו היום הוא לא הפסיק מלבכות, על שנשכל בברכה לבטלה. רואים מכאן גדלותו של מרן: מחד, הקפיד ביותר במצוות, יום שלם הוא בכה על ברכה לבטלה. מאידך גיסא, ידע גם להקפיד על כבוד הזולת.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

לא להתלהט!!!

הסיפור ידוע. ספינה שייטה במרחבי הים, עברה לא הרחק מאי שומם, ולפתע הבחין הצופה חד העין בסדין לבן המתנפנף שם במרץ. קירב את המשקפת לעיניו, ונדהם: ראה אדם עבדקן מנפנף בתזזית טלית מצוייצת... היפנה את תשומת לבו של הקברניט, והספינה שינתה נתיב. עגנה לחוף האי, והאיש קידם פניו במבול של תודות. התברר, שהוא ניצול יחיד מספינה שטבעה לפני שנים רבות. כמו ידיו יצר לעצמו מושבה בת איש אחד. ערך לנוסעי הספינה סיור בממלכתו, בטרם יעזבנה. הנה, כאן הביקתה למגורים וכאן מחסן העצים. כאן דיר העיזים וכאן לול התרנגולים, כאן גן הירק וכאן בית הכנסת האחד. ושם, רואים אתם, בית הכנסת השני... "שני בתי כנסת?" תמהו. "לשם מה צריך יהודי בודד שני בתי כנסת?" "מה השאלה", ענה בחום. "אחד, זה שאני מתפלל בו. והשני, בו לא תדרוך כף רגלי בשום פנים ואופן!" מדוע? כי אני ספרדי והוא אשכנזי, אני חסיד והוא ליטאי, אני חובש כיפה כזו ושם חובשים אחרת. ובכלל, משום ששם עזבתי בטריקת דלת, שם לא נתנו לי 'מפטיר', שם מתפלל השכן מלמעלה, זו שאשתו ניקתה את החלונות מעל לכביסתה של אשתי. ובגלל שאני מתפלל בשעה זו ושם באחרת, אני מתפלל במהירות ושם זוחלים או להיפך. חסרות סיבות? הן אלמלא שינאת החינם היה בית המקדש נבנה משכבר! יש כאן רק נקודה אחת, אותה שכחנו לציין: לא כל המריבות כה קטנוניות. הרוב, נכון.

אבל הריב שלי מוצדק, ואני מוכן להוכיח זאת לכל מי שיש לו פנאי. לספר לו מההתחלה, לא שכחתי דבר, ולא אשמיט אף פרט. אז בלי הכללות, בבקשה. במקרה שלי, אין מחילה... מוכר? ובכן, מה דעת ההלכה? ננסח את הדברים כך: בהנחה שהאדם משוכנע בצדקתו, ומשוכנע שהשני טועה ושונה, ואפילו מזיק ומרע, יתר על כן: פוגע ומסוכן! האם מותר להשתלח בו, להוקיעו, לשנאו? מרן ה"בית יוסף" זצ"ל, כתב דברים נחרצים בנידון זה בפרשתנו, בהתייחסו לשני פסוקים: "לא תלין פעולת שכיר... ולא תקלל", "לא תעמוד על דם רעך, ולא תשנא את אחיך בלבבך".

בכל אחד מצמד הפסוקים מנויים שני דברים, שלכאורה אין ביניהם קשר. והוא מסביר: "לא תלין פעולת שכיר". אבל גם אם המעביד הלין את שכרו של הפועל, ולא שילמו - על הפועל לתבוע אותו לדין תורה, אבל חלילה לו מלקללו! הוא הדין בפסוק השני: "לא תעמוד על דם רעך", אסור להיות אדיש לחיי הזולת. אבל גם אם מישהו אדיש לחיך, ורוצה להרגך - אסור לך לשנאו!!! כזו הבלגה תובעת התורה, כזה ריסון ושליטה עצמית! הבה נלמד לנהל את מאבקינו באיפוק ומתוך אהבת ישראל! ביקורת לא צריכה להביא לשינאה, והסתייגות לא צריכה להביא לריחוק!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה

ימי הספירה החלים בימים אלו, הם גם ימי אבלות על פטירת תלמידי רבי עקיבא.

כפי שמספרים רבותינו (יבמות סב ע"ב): "שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכלם מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמים".

מעניין לראות, כי בפרשת השבוע הנקראת בתקופה זו, אנו קוראים את הפסוק: "ואהבת לרעך כמוך", שעליו דרש רבי עקיבא את דרשתו המפרסמת: "ואהבת לרעך כמוך – זה כלל גדול בתורה".

שח הגאון ר' ראובן אלבו שליט"א: לפעמים מילה אחת של חיזוק יכולה לשנות אדם מקצה לקצה,

וכמו שסיפר לי תלמיד חכם אחד שהזמין פעם לביתו חשמלאי, לטפל בחוטים שנשרפו ונקרעו.

הוא עבד באדיבות ובעדינות מיוחדת, ואחר כך סדיר את הכל, והשאיר בית נקי ומצוחצח.

כשסיים, אמר לו התלמיד חכם: "שמע, כואב לי עליך!".

החשמלאי לא הבין. "מה קרה? עשיתי משהו לא טוב?"

"עשית יותר מדי טוב... חבל עליך! אתה מתבזבז! חשמלאים יש הרבה, אבל אם תשקיע את השכל שלך בלימוד, עם המידות האציליות שלך, אתה יכול להפוך לתלמיד חכם!".

חלפו שבע שנים. אותו תלמיד חכם השתתף בחתונה. לפתע נגש אליו אדם לבוש בפראק ובהמבורג, וברך אותו בחביבות ב"שלוש עליכם".

הוא לחץ את ידו וברר בעדינות: "כבודו קרוב של המשפחה?"

"לא. אנחנו ידידים. אבי החתן לומד אצלי בכלל, והזמין אותי לחתונה. כבודו אינו זוכר אותי?"

זה היה החשמלאי ההוא...

"הכל שלך" – אמר החשמלאי – "תפסתי את עצמי וגדלתי. הלכתי ללמוד, עזבתי את כל העבודה מאחורי. אמרתי לעצמי: אם אני יכול להיות תלמיד חכם, אני חייב לעשות זאת. פתחתי כולל, כיום אני רב של קהילה..."

ללמדנו מה כוחו של עידוד.

לפעמים מלה אחת שנזרקת דרך אגב למישהו: 'השכל שלך בהיר מאד... זה שכל של תלמוד. אם תלמד, אתה יכול לצאת משהו גדול...' – פותחת לפניו את הדרך.

אדם יכול לגדול – אבל הוא זקוק לבניין... והבניין הוא קצת פרגון, כמה מלים טובות ומעודדות... "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" (ישעיהו מא, ו).

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם" (יט, ב).

על פסוק זה, מובא במדרש תנחומא, שהקדוש ברוך הוא קידש את בני ישראל עוד לפני בריאת העולם ובחר בהם!

דברי המדרש הללו יובנו היטב על פי משל: בכפר אחד, גר עשיר גדול, ולו בת יחידה מושלמת וכלילת המעלות. כאשר הגיע זמנה להינשא, נסע אביה אל העיר הגדולה, שם נפתחה ישיבה לתפארת.

אל הישיבה נהרו כל התלמידים המובחרים מרחבי המדינה, על כן קיווה העשיר, כי במקום כזה ימצא את מבוקשו.

פנה העשיר אל ראש הישיבה, וביקש ממנו כי ימליץ בפניו על המובחר שבין תלמידיו, בהבטיחו כי לבחור כזה יתן נדוניה הגונה כיאה לעשיר שכמותו.

רואה אתה את הבחור היושב שם בפניה? – אמר ראש הישיבה – זה הוא המובחר שבכולם! ימים ולילות יושב שקוד על תלמודו בהתמדה רבה ובהבנה אין שני לו. מובטח לך כי בחור זה יהיה גדול הדור!

כאשר שמע העשיר את השבחים שמרעיף ראש הישיבה, לא התמהמה, ועד מהרה באו הבחור המתמיד ובתו של העשיר בקשרי נישואין. על גבעה נשאת במרכז הכפר, בנה העשיר לזוג הצעיר בית רחב מידות ומפואר, ולאחר חתונתם עברו להתגורר בו.

החתן הצעיר, שלא הכיר כלל את חיי הכפר, התבשם מהרוגע ומהאוויר הנעים, על כן בילה את רוב יומו בטיול בין כרי הדשא והאחו...

אמנם מפעם לפעם היה לומד מעט אולם רק מעט מזעיר...

קרא עשיר לחתנו ושאל: מדוע אינך מתמיד ושוקד על תלמודך כבעבר?

חמי היקר – השיב הבחור – אמנם אני לומד מעט, אלא שלעומת בני הכפר הבורים ועמי הארץ הרי אני מתמיד גדול.

אף אם אשכח חלק גדול מתלמודי – הוסיף הבחור – הרי שעדיין אדע הרבה יותר מכל אחד ואחד כאן בכפר!

האם בחרתי בך לחתן מבין עובדי האדמה והרפת – התרעם העשיר – הן בחרתי בך מבין המובחרים שבתלמידי החכמים, על כן גם עכשיו לא אסתפק בכך שאתה מובחר בין בני הכפר אלא עליך להיות המובחר שבמובחרים!

כן הוא גם הנמשל – אמר המגיד מדובנא – הקדוש ברוך הוא קידש את בני ישראל עוד לפני בריאת העולם ובחר בהם לו לעם, על כן, אל להם לבני ישראל לטעון כי לעומת הגויים השפלים, הרי מעלת בני ישראל גבוהה, שכן על כך משיב הקדוש ברוך הוא: הרי קידשתי אתכם בטרם בראתי את הגויים, אם כן היו קדושים כשם שאני קדוש!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

לשמור על הפה

בשבוע שעבר קראו בתורה על תהליך טהרת המצורע,

סדר הקורבנות והגילוח, אין ספק שבזמננו לא היו זקוקים לארגונים שיחידרו לציבור את חומרת עוון לשון הרע, די היה בלראות מכר או קרוב משפחה הנעלם מהאופק למשך כמה שבועות כשהוא נתון בהסגר מוחץ למחנה ממתין לבדיקות השבועיות על ידי הכהן. בהמשך, כשראו את תהליך הטהרה שכלל גילוח כל השיער והבאת הקורבנות, די היה בכך כדי לזעזע כל אחד ולהוציא את החשק מלדבר או לשמוע לשון הרע.

בכלל, בזמננו חיו באווירה אחרת, אווירה של גילוי אלוקות, ירידת המן הייתה מדד ליראת שמים, לא היו סודות, כולם ראו היכן המן ירד ובאיזו צורה הוא הגיע לכל אחד ואחד, כפי שמבואר בהרחבה במסכת יומא (ע"ח). אנו חיים בדור של הסתר, דור שהאדם יראה לעיניים ודי' יראה ללבב ואין אדם יודע מה בליבו של חברו. זכינו אמנם בארגונים מבורכים המעוררים ומדרבנים ללא הרף על חשיבות שמירת

הלשון בכל מוסדות החינוך לבנים ובנות, נערכים מבצעים ומבחנים על ההלכות הקשורות לעניין וב"ה שלמרות כל הפיתויים בשוק כעיתונים ואמצעי תקשורת אחרים יש מודעות רבה לעניין. אך דומה שיש צורך לבצע שינוי בתודעה, שינוי בשורש הבעיה, ונסביר את הדברים.

אנו עסוקים כל הזמן בייצור מחסומים לפה במקום בטיפול בשורש הבעיה, אנו חייבים למצוא דרך שתעזור לנו לא להרגיש צורך לדבר לשון הרע ולא רק להתאפק מלדבר לשון הרע. אם נתעמק נראה שהמוקדים העיקריים בניסיון לדבר לשון הרע נעוץ בכיתות, בקהילות, בזה ששעם ישראל מחולק לשבטיו. יש הרבה דברת סביב השוני במנהגים, בלבוש, בנוסח התפילה וכו', למרות שכל אותם שינויים הם שינויים מינוריים ביחס לכל המאחד הגדול הקיים. ויש כאן איזה כשל חינוכי.

כשנעצור צעיר ונשאל אותו מה מייחד את הדרך בה הוא הולך הוא רק יידע להסביר בתלת מימד מה לא טוב בדרכים המקבילות אבל הוא יתקשה מאוד להסביר מה מיוחד בדרכו. שלא נדבר על כך שבמרבית המקרים הטענות על הקהילה הנגדית אינן עומדות במבחן המציאות, הכל מוזן מכל מיני תיאוריות נבובות של מחרחרי הבא המשך בגליון הבא ריב...